

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.: Even Blengsli

Vår dato: 06.01.2017

Vår ref.: 2014/12434

Arkivnr.: 472

Stavanger kommune
Postboks 8001
Stavanger

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Endring av tillatelse etter forurensningsloven til sanering av kaianlegg/fylling i sjø på eiendommen 41/70, Hafrsfjord, Stavanger kommune

Med hjemmel i forurensningsloven § 18 endrer Fylkesmannen i Rogaland tillatelsen til sanering av kaianlegg/fylling i sjø på eiendommen 41/70, Hafrsfjord i Stavanger kommune. Endringen gjelder utfylling i sjø og mudring av et 10-20 cm sedimentlag. Vi varsler gebyr for behandling av søknaden.

Vedtaket om endring av tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker.

Vi viser til søknad av 02.12.2016 der Stavanger kommune søker om endring av tillatelse til utfylling i sjø på eiendommen 41/70 i Kvernevik. Det vises også til opprinnelig tillatelse av 04.03.2015, med endring 21.04.2015, samt andre dokumenter i saken.

Bakgrunnen for saken

Fylkesmannen gav 04.03.2015 Stavanger Byggdrift KF tillatelse til sanering av kaianlegg/fylling på eiendommen 41/70 ved Hafrsfjord i Stavanger kommune. Tillatelsen omfattet fjerning av omlag 11 000 m³ masser. Etter søknad ble tillatelsen endret den 21.04.2015. Endringen gjaldt tidspunktet for gjennomføringen av tiltaket og sikring av kaianlegg/fylling mot utlekking av forurensing til sjø som følge av stopp/opphold i arbeidet.

Eiendommen er omfattet av Stavanger kommunes reguleringsplan 1075 Donevika som offentlig friområde. Stavanger kommune ønsker nå å opparbeide området til reguleringsformålet. I den forbindelse søker Stavanger kommune nå om utfylling i sjø som ikke er omfattet av tillatelsen av 04.03.2015, med tilhørende endring 21.04.2015. Stavanger kommune overtar dermed ansvaret som tiltakshaver etter Stavanger Byggdrift KF. Det skal etableres en ny fylling tilsvarende den eksisterende fyllingen. Hensikten er å få sortert vekk potensielt miljøskadelig avfall og sedimenter i nåværende fylling som vil være mer eksponert for utvasking som en følge av fjerning av kaianlegget utenfor eksisterende fylling.

Søknad om endring av tillatelse

Omsøkt endring gjelder etablering av fylling i sjø tilsvarende den eksisterende fyllingen. Fyllingen er beregnet til ca. 4000 m³ ± 400 m³ bestående av gjenbrukt usortert stein (større enn 25 mm) og vil

berøre et areal på ca. 2000 m² ± 200 m² som etter Miljødirektoratets veileder M-350|2015 «Håndtering av sedimenter» klassifiseres som et mellomstort tiltak. Tiltaket er planlagt gjennomført i januar/februar 2017.

For å unngå spredning av potensielt forurenset sediment planlegges det å grave ut eksisterende fylling på en slik måte at det blir stående igjen en 5-6 meter bred ytre barriere på vestre del av eksisterende fylling. Det planlegges også å mudre det øvre opprinnelige mest forurensingsutsatte sedimentlaget (ca. 10-20 cm) under eksisterende fylling, etter endt arbeid med fjerning av kaianlegg og eksisterende fylling innenfor barrieren. Hensikten med mudringen av topplaget er å unngå spredning av potensielt forurensete sedimenter under etablering av ny fylling. Den nye fyllingen vil så bli fylt ut innenfor barrieren. Den ytre barrieren vil deretter fjernes innenfor ett kort tidsrom.

Utfyllingsmaterialet vil bestå av ren gjenbrukt sortert masse med kornstørrelse grovere enn 25 mm fra eksisterende fylling, supplert med ren sprengsteinmasse ved behov. Gjenværende masse med kornstørrelse finere enn 25 mm skal sorteres ut og leveres til godkjent mottak på land.

Sortering av massene vil foregå på selve utgravingsstedet eller på mellomlageret etablert nord på eiendommen. Ifølge undersøkelser foretatt av Multiconsult¹ består de eksisterende fyllmassene av mye blokk og sprengstein, grus og sand. Det ble også observert noe avfall i fyllingen under undersøkelsene. Som et forebyggende tiltak for i størst mulig grad unngå spredning av eventuelle partikler til ålegrasengen øst for tiltaksområdet, vil det i hovedsak fylles ut med masser på fallende vannstand, når den sterkt tidevannspregede hovedstrømningen går vestover ut Hafrsfjord.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen er av den oppfatning av at disse opplysningene burde ha fremgått i opprinnelig søknad. Det at en søknad inneholder mest mulig riktige opplysninger om arbeidene, er viktig både med tanke på omgivelsene og for de vilkår som settes til arbeidene.

Søknaden omfatter arbeider i sjø som ved utføring vil kunne føre til oppvirvling av potensielt forurensete sedimenter. Strømforholdene gjør det lite hensiktsmessig å benytte siltgardin under utfyllingsarbeidene i sjø. Fylkesmannen anser mudring av topplaget av potensielt forurensete sedimenter og utfylling på fallende vannstand som tilfredsstillende avbøtende tiltak for å unngå partikkel spredning. I dette tilfellet ønsker søker å nyttiggjøre den grove fraksjonen av eksisterende fylling i en tilsvarende fylling hvor den potensielt forurensete finfraksjonen av eksisterende fylling er sortert vekk.

Med hensyn til arbeidenes omfang i tid og rom, mener vi det omsøkte tiltaket utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet jf. miljømålet i vannforskriften § 4. Tiltaket skal også foregå utenom vekstsesong for ålegras, noe som reduserer risiko for negativ påvirkning på denne.

For videre vurdering av temaene forurensning, naturmangfold og vannforekomst viser vi til tillatelsen av 04.03.2015.

Risikoklasse

Fylkesmannen skal som en del av behandlingen av omsøkt tiltak ved Hafrsfjord plassere anleggsarbeidene i risikoklasse. Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. På bakgrunn av arbeidenes omfang, vanntype, resipientforholdene i Hafrsfjord, samt de opplysningene som er gitt i søknaden, vil

---

¹ Multiconsult AS (2015) Kvernevik Ring 197, Hafrsfjord. PeWe Entreprenør AS. 615787-RIGm-RAP-001

anlegget bli plassert i risikoklasse 3. Plassering i risikoklasse gir føringer for rutinemessig, formell kontakt mellom Stavanger kommune og Fylkesmannen.

Konklusjon og begrunnelse

Fylkesmannen endrer tillatelsen av 04.03.2015 til også å omfatte utfylling i sjø fra land. Det gis også tillatelse til å fjerne det øverste potensielt forurensede sedimentlaget (10-20 cm) under eksisterende fylling.

Endringen er begrunnet i at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøvirkninger, samt det er liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår. Tiltaket er tidsbegrenset, samt i et område som tidligere er påvirket av menneskelig aktivitet og inngrep.

Endring av tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 02.12.2016 og opplysninger fremkommet under behandling av søknaden.

Ved avgjørelsen av om endring av tillatelsen skal gjøres og ved fastsettingen av endret vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen.

Tiltakshaver må dekke kostnadene ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11.

Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 18 endrer Fylkesmannen tillatelsen av 04.03.2015 til sanering av kaianlegg/fylling i sjø på gnr. 41, bnr. 70 ved Hafrsfjord i Stavanger kommune.

Endringen gjelder utfylling i sjø av ca. 4000 m³ gjenbrukte rene masser, som vil berøre ca. 2000 m² sjøbunn.

Grunnet flere endringer anser Fylkesmannen det hensiktsmessig å gjengi de gjeldende vilkårene av tillatelsen av 04.03.2015, endring av tillatelse av 21.04.2015, samt tilføre ytterligere vilkår som følge av siste omsøkte endring:

1. Stavanger kommune er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre Stavanger kommune sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelse. Stavanger kommune er også ansvarlig for å gi melding til Fylkesmannen når arbeidene i sjø starter.
2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter Stavanger kommune å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes og slik at arbeidet kan kontrolleres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter m.m., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. I forbindelse med arbeidene i sjø skal det iverksettes tiltak som hindrer spredning av partikler/sediment og fri fase olje ut av tiltaksområdet:

- 3.1 Arbeidene skal utføres på en så skånsom måte som mulig, slik at minst mulig finpartikulært materiale virvles opp og spres i vannmassene, og at det ikke oppstår fare for utlekking av fri fase olje til sjø.
- 3.2 På østlig del av kaianlegg/fylling, hvor det er registrert en ålegrasforekomst, skal partikkelbarriere/siltgardin og oljelense monteres så nær kaianlegget/fylling som mulig.
- 3.3 Før arbeidene starter, skal det tas sedimentprøver utenfor siltgardinen, og når arbeidene er ferdige skal det tas tilsvarende sedimentprøver innenfor siltgardinen. For å dokumentere at arbeidene ikke har ført til spredning av forurensning, skal det etter avsluttet arbeid, tas tilsvarende kontrollprøver utenfor siltgardinen.
- 3.4 Under mudrings- og utfyllingsarbeidene skal det være montert en siltgardin langs østlige del av tiltaksområdet, jf. søknaden. Under fjerning av eksisterende fylling og mudring av sedimentlaget skal det benyttes oljelense rundt tiltaksområdet. Det skal utføres daglig visuell kontroll av partikkelinnhold i sjø under arbeidene. Siltgardinen skal ikke demonteres før 8 dager etter at arbeidene er avsluttet.
- 3.5 Det skal fortrinnsvis fylles ut i sjø på fallende vannstand, når den primære vannstrømningen er vestover, ut Hafrsfjord.
4. Avfall i fyllmassene, samt masser med kornstørrelse under ca. 25 mm, skal sorteres ut og leveres til godkjent mottak.
5. Arbeidene i sjø skal foregå utenom perioden mai – september mht. vekstsesong for ålegras.
6. Dersom det påvises områder med fri fase olje i grunnen skal oljen fjernes med sugebil.
7. Arbeidene i sjø må avsluttes på en måte som hindrer eventuell utlekking av forurensning.
8. Støy fra arbeidene skal ikke overstige grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2012).
9. Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdeler, bearbeidet flint, etc.) må arbeidene stanses og Museum Stavanger AS og Rogaland fylkeskommune varsles (jf. Lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd).
10. Før arbeidene i sjø starter, må Stavanger kommune ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks det viser seg at arbeidet bidrar til forurensning.
11. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er Stavanger kommune ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart.
12. Når arbeidet er ferdig skal Stavanger kommune utarbeide en kort rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Rapporten skal angi mengde levert avfall/masser. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.
13. Gjenbrukte og eventuelle tilkjørte utfyllingsmasser skal være dokumentert rene, og fri for plastavfall.

Tillatelsen gjelder i 2 år fra dags dato.

Etterhåndskunngjøring

Dette brevet og søknadsdokumenter vil bli lagt ut til offentlig ettersyn på nettsiden til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/Rogaland under emnet «Miljø og Klima».

Varsel om fastsetting av saksbehandlingsgebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Fylkesmannens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 8 jf. forurensningsforskriften § 39-4 *Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser*. Stavanger kommune skal derfor betale et gebyr på **kr. 5 900,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden om endring av tillatelse.

Etter forvaltningsloven § 16 har partene i en sak rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Eventuelle merknader til varselet sendes Fylkesmannen innen 2 uker fra mottak av dette brevet.

Klageadgang

Endringen av tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvern

Marte Kjelby
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Lasse Aase Tønnesen
Saksbehandler telefon: 51568904
E-post: fmrolaa@fylkesmannen.no

Kopi til:

Stangeland Maskin AS	Postboks 21	4064	STAVANGER
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Fiskeridirektoratet Region Sør	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Museum Stavanger AS	Musegata 16	4010	STAVANGER
Stavanger Byggdrift KF	Sandvikveien 21	4016	STAVANGER
Multiconsult AS	Stokkamyrveien 13	4313	SANDNES